

Szanowni Państwo!

Jesteśmy świadkami dynamicznych zmian, które przeobrażają nasze miasto. Rok 1995 był dla tych zmian rokiem szczególnym. Dzięki opracowaniu i zatwierdzeniu Planu Społeczno-Gospodarczego 1996-2000 wyznaczone zostały kierunki rozwoju we wszystkich dziedzinach, określone priorytety oraz sposoby ich realizacji. Podjęta została decyzja o sfinansowaniu koniecznych inwestycji poprzez zaciągnięcie długu publicznego. Owocem tych planów ma być bardzo znaczący wzrost inwestycji w mieście i odczuwalna poprawa jakości życia jego mieszkańców.

Kolejnym przełomem, jaki nastąpił było uchwalenie przez Sejm ustawy o zmianie zakresu działania niektórych dużych miast i miejskich strefach usług publicznych zwanej "ustawą miejską". Poszerza ona kompetencje samorządu miejskiego, czyniąc go odpowiedzialnym za tak ważne dziedziny życia publicznego jak podstawowa opieka zdrowotna czy szkolnictwo średnie. Jest to ukoronowanie kilkuletnich starań samorządów miejskich o kategoryzację gmin, o faktyczne przejęcie roli gospodarza na swoim terenie.

Po latach zastoju i zaniedbań, przypadkowych inwestycji i wymuszonego kończenia zadań niefrasobliwie rozpoczętych przez poprzedników, jeszcze przed powołaniem samorządu, pojawiła się szansa na przemyślane, racjonalny rozwój. Uchwycenie obrazu miasta w takim momencie jest nie tylko materiałem dla historyków. Jest szczególnie istotne dla przyszłej weryfikacji słuszności przyjętych rozstrzygnięć i postawionych celów.

Prezydent Miasta Krakowa

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Józef Lassota". The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke at the end.

Opracował zespół pod kierownictwem A. Noworóla w składzie:

A. Błażejowski, E. Kasprzyk, K. Kodura, A. Kwaśniak, A. Mancewicz, P. Małecki, A. Nowicki, M. Owsiany, A. Sennik, S. Stożek, W. Wala, W. Wańkowicz, M. Żak

0.1. Informacja ogólna o Krakowie

Kraków, dawna stolica Polski, do dziś jest jednym z najważniejszych ośrodków miejskich w kraju. Kraków pozostaje regionalnym centrum życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego. Rola naszego miasta wynika dzisiaj nie tylko z żywej obecności dziedzictwa historycznego, ale i z udziału jego mieszkańców we wszystkich ważnych dla Polski sferach aktywności publicznej.

Gmina Miasta Krakowa położona jest w Dolinie Wisły, w geologicznej niecce, zamkniętej od zachodu zrębowymi pagórami Bramy Krakowskiej. Przeważają tu słabe wiatry zachodnie a ok. 30 % dni w ciągu roku to cisze. W ubiegłych 40 latach, w związku z rozbudowywanym tu przemysłem ciężkim, sytuacja taka bardzo niekorzystnie wpływała na jakość powietrza w Krakowie.

Zajmując powierzchnię 327 km² miasto liczy 744.987 stałych mieszkańców. Około 30% powierzchni miasta to tereny zabudowane (tzw. tereny osiedlowe i pozostałe), ok. 9% to tereny komunikacyjne, natomiast aż ok. 51% zajmują użytki rolne. Gęstość zaludnienia wynosi średnio 2280 mieszkańców na 1 km² i jest zróżnicowana od ok. 700 mieszkańców w dzielnicy VII do 16700 - w dzielnicy XVI.

Rok 1995 był kolejnym etapem wprowadzania nowego ładu społecznego i gospodarczego, opartego o mechanizmy demokracji i ekonomii wolnorynkowej. Panorama najważniejszych zjawisk charakteryzujących życie naszego miasta nie może ograniczyć się do efektów działalności organów samorządowych. Prezentując te zjawiska, a zwłaszcza życie gospodarcze Krakowa, odwołać się należy do danych statystycznych, ujmujących zarówno indywidualną aktywność obywateli miasta, jak i -wciąż bardzo znaczący - wpływ państwa.

Raport o Stanie Miasta w 1995 roku jest dokumentem uzupełniającym inne zbiorcze opracowania Samorządu: "Sprawozdania z działalności w roku 1995" Zarządu Miasta Krakowa oraz "Rocznika Gminy Miasta Krakowa za rok 1995". W przedkładanym dokumencie dokonaliśmy pełniejszego przeglądu wszystkich dziedzin życia miasta, starając się uchwycić dynamikę zmian i - przy tym - najważniejsze tendencje rozwojowe. Wierzymy, że dla osób zainteresowanych Krakowem, będzie to materiał nie tylko zajmujący, ale i umożliwiający podejmowanie decyzji o charakterze społecznym i gospodarczym.

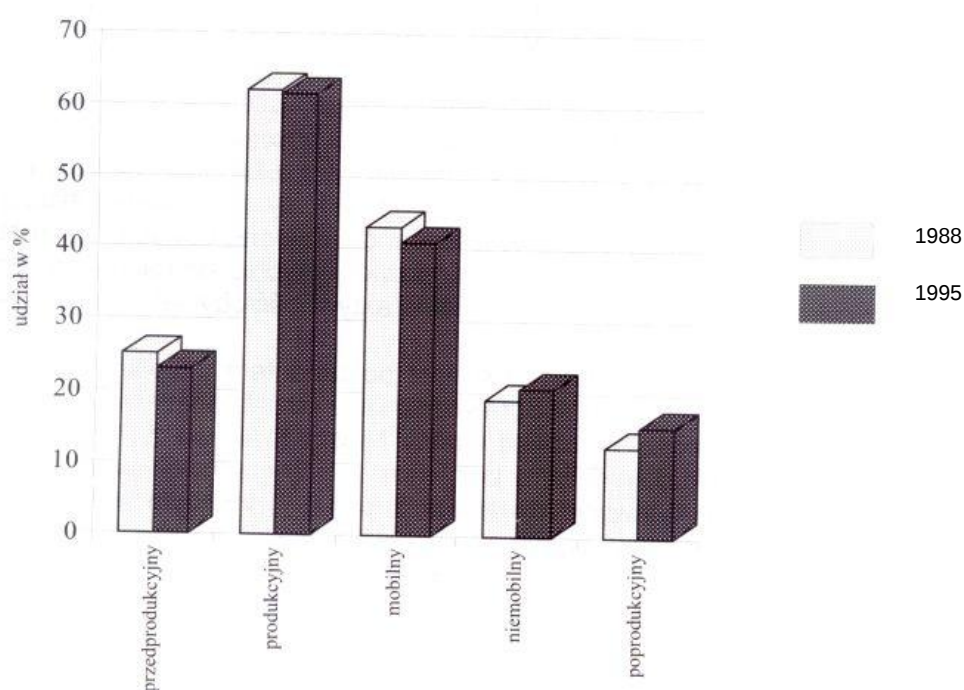
0.2. Demografia

(Dane na podstawie wyników mikrospisu w 1995r. przeprowadzonego przez Urząd Statystyczny w Krakowie w dniu 17 maja 1995r., liczba stałych mieszkańców na dzień 31 grudnia 1995r.)

Mieszkańcy Krakowa stanowią ok. 1,9% ludności Polski i 59% mieszkańców województwa krakowskiego, miasto liczy 744.987 stałych mieszkańców (dane na 31.XII.95). Oznacza to niewielki spadek liczby mieszkańców, który utrzymuje się od kilku ostatnich lat. Przyczyną tego jest ujemny przyrost naturalny oraz - a właściwie głównie - zmniejszenie się ludności w gospodarstwach zbiorowego zamieszkania. Wiele z hoteli robotniczych zamieniło się w hotele turystyczne. Opłaty za pobyt i wyżywienie w internatach znacznie wzrosły co doprowadziło w konsekwencji do ograniczenia liczby uczniów korzystających z ich usług. Młodzieży uczącej się bardziej opłaca się niekiedy codziennie dojeżdżać do szkoły w Krakowie. Na ludność Krakowa składa się ok. 47% mężczyzn i ok. 53% kobiet. Wskaźnik feminizacji w

ostatnich latach nieznacznie wzrasta, od 1988 powiększył się o 1 kobietę na 100 mężczyzn. Rozkład płci według grup wiekowych jest nierównomierny - do ok. 30 roku życia przewagę ilościową mają mężczyźni, później występuje zjawisko tzw. "nadumieralności mężczyzn". W wieku produkcyjnym znajduje się 61,5% mieszkańców Krakowa, 23,1% w wieku przedprodukcyjnym a 15,4% to kobiety powyżej 60 i mężczyźni powyżej 65 roku życia. Niekorzystnym zjawiskiem jest starzenie się społeczeństwa. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 10% (w stosunku do 1988r.), natomiast ludność w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się aż o 21%. Strukturę wiekową ludności Krakowa przedstawia poniższy diagram.

Struktura wiekowa ludności m.Krakowa

wiek przedprodukcyjny - mężczyźni i kobiety do 17 lat

wiek produkcyjny - mężczyźni od 18-64 lat, kobiety od 18-59 lat

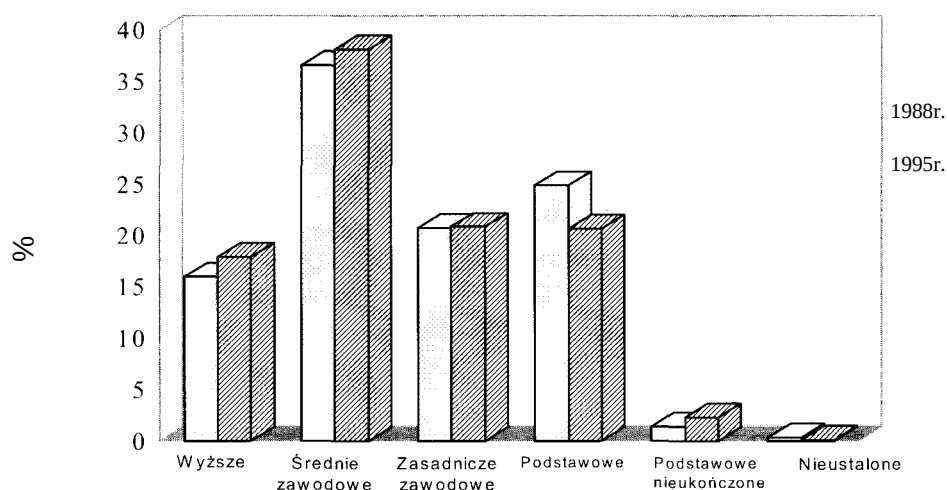
grupa mobilna - mężczyźni i kobiety od 18-44 lat

grupa niemobilna - mężczyźni od 45 - 64 lat, kobiety od 45 - 59 lat

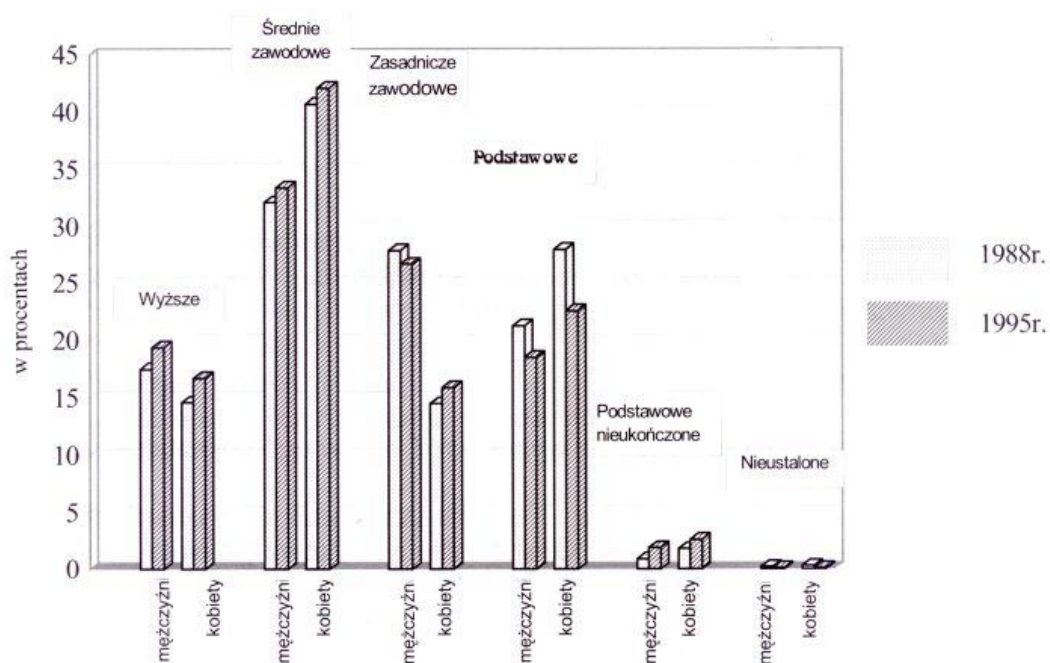
wiek podprodukcyjny - mężczyźni w wieku 65 lat i więcej, kobiety w wieku 60 lat i więcej

Prawie 18% mieszkańców legitymuje się wyższym wykształceniem. Poziom wykształcenia ludności Krakowa wykazuje tendencję rosnącą. Wzrost liczby ludności bardziej wykształconej wystąpił na wszystkich poziomach, i tak przyrost liczby osób z wykształceniem wyższym wyniósł 14,3% (w porównaniu z 1988r.), średnim O 5,6% a zasadniczym zawodowym o 2,3%. Strukturę wykształcenia mieszkańców Krakowa oraz strukturę wykształcenia wg. płci przedstawiają poniższe diagramy.

Struktura wykształcenia na terenie miasta Krakowa ogółem

Struktura wykształcenia wg płci

Gospodarstwo domowe to wg. statystyki zespół ludzi razem mieszkających i wspólnie się utrzymujących (kryterium ekonomiczne). Wspólnot takich doliczono się w Krakowie ok. 270 tys. (więcej o ok. 15 tys. niż w 1998r.). Przeciętnie w skład jednego gospodarstwa domowego wchodziło ok. 2,7 osób. Tak niska średnia jest wynikiem stosunkowo dużej ilości gospodarstw jednoosobowych, głównie składających się z osób biernych zawodowo (emerytów i rencistów).

0.3. Zakres działania samorządu i ustawa miejska

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym określa, iż do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów oraz, że zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy.

Łącznie z uchwalonymi później ustawami o pracownikach samorządowych oraz o podziale zadań i kompetencji pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej stanowi ona podstawę odbudowy systemu samorządności w Polsce. W szczególności przedmiotowe ustawy dają samorządowi prawo do określania formy działających w sferze zaspokajania potrzeb mieszkańców jednostek gminy. Zakładają, iż samorzady sukcesywnie poszerzać będą swój zakres działania. Przejawem takiej aktywności Gminy Kraków w powiększaniu zakresu działania było przyjęcie szkół podstawowych już w 1992 r. Kolejny krok w przejmowaniu zadań przez Gminę nastąpił w grudniu 1993 r. Na mocy porozumienia między Wojewodą Krakowskim a Prezydentem Miasta Krakowa. Gmina w roku 1994 przejęła prowadzenie spraw w zakresie:

- gospodarki gruntami
- prawa geodezyjnego
- zarządzania drogami
- pomocy społecznej
- służby zdrowia
- kultury
- szkolnictwa ponadpodstawowego
- administracji specjalnej.

W pierwszym kwartale 1995 r. Gmina wycofała się z niektórych przyjętych zadań. Powodem było nie zapewnienie przez administrację rządową odpowiedniej bazy ekonomicznej do realizacji przyjętych zadań. Dotyczyło to:

- pomocy społecznej
- służby zdrowia
- szkolnictwa ponadpodstawowego (z wyjątkiem 7 liceów ogólnokształcących)
- kultury (częściowo)
- administracji specjalnej (częściowo).

W listopadzie 1995 r. na mocy umów Gmina Miasta Krakowa przejęła od Kuratorium Oświaty prowadzenie inwestycji z zakresu szkół podstawowych. Kolejne powiększanie zakresu działania Gminy następuje w wyniku wejścia w życie z dniem 1 stycznia 1996 r. ustawy o zmianie zakresu działania niektórych miast oraz o miejskich strefach usług publicznych z dnia 11 grudnia 1995 r - tzw. ustawy o wielkich miastach ".

Zakres i tryb wdrożenia ustawy określa Zarządzenie Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 20 listopada 1995 r.

W szczególności Gmina przejmie do prowadzenia jako zadanie własne :

- szkoły ponadpodstawowe, artystyczne iiii stopnia oraz medyczne
- przedszkola i szkoły specjalne
- instytucje kultury wpisane do rejestru przez Wojewodę
- inne placówki publiczne o charakterze kulturalnym
- publiczne zakłady opieki zdrowotnej.

Zatem w okresie od wprowadzenia samorządu terytorialnego zakres działania Gminy Kraków ulega systematycznie zwiększeniu. Problemem pozostaje nowelizacja postanowień ustawy o finansowaniu gmin zapewniająca samorządom odpowiednie warunki materialne do realizacji podejmowanych zadań.

0.4. Administracja Państwowa

Administracja Wojewódzka

Ważniejsze instytucje i urzędy działające w Krakowie

Kraków jest siedzibą Urzędu Wojewódzkiego i organów Administracji Państwowej z nim związanych, a między innymi:

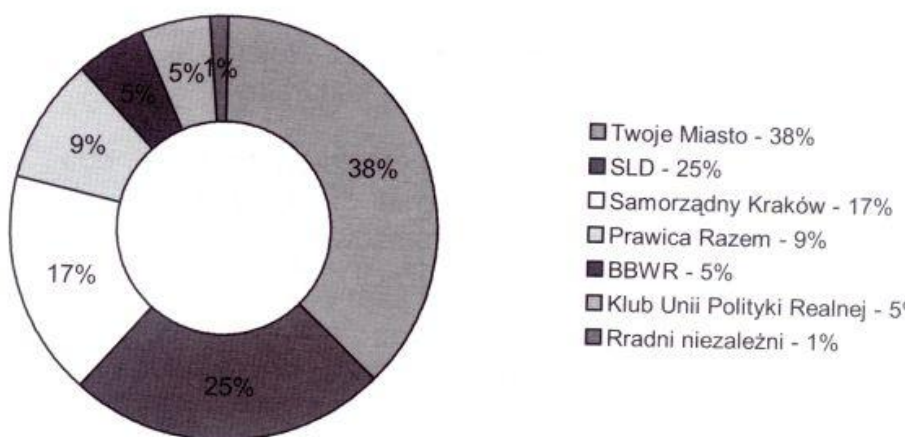
- Delegatury Urzędu Antymonopolowego
- Delegatury Ministerstwa Przekształceń Własnościowych,
- Biura Planowania Regionalnego w Krakowie Centralnego Urzędu Planowania
- Regionalnej Izby Rozrachunkowej,
- Urzędu Kontroli Skarbowej,
- Państwowej Agencji Radiokomunikacyjnej,
- Okręgowego Urzędu Miar,
- Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego,
- Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- Dyrekcji Okręgowej Dróg Publicznych,
- Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska,
- Państwowej Inspekcji Handlowej,
- Państwowej Inspekcji Pracy,
- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej.

0.5. Administracja Samorządowa

Rada Miasta Krakowa

Kadencja Rady Miasta Krakowa Rozpoczęła się 26 lipca 1994r. W Jej skład wchodzi 75 radnych, z następujących klubów:

Twoje Miasto	28 radnych
Sojusz Lewicy Demokratycznej	18 radnych
Samorządny Kraków	13 radnych
Prawica Razem	7 radnych
BBWR	4 radnych
Klub Unii Polityki Realnej	4 radnych
Radni niezależni	1 radny

Przewodniczącym Rady Miejskiej jest Stanisław Handzlik.
Wiceprzewodniczącymi są: Aleksander Braś, Paweł Pytko i Ryszard Zieliński.

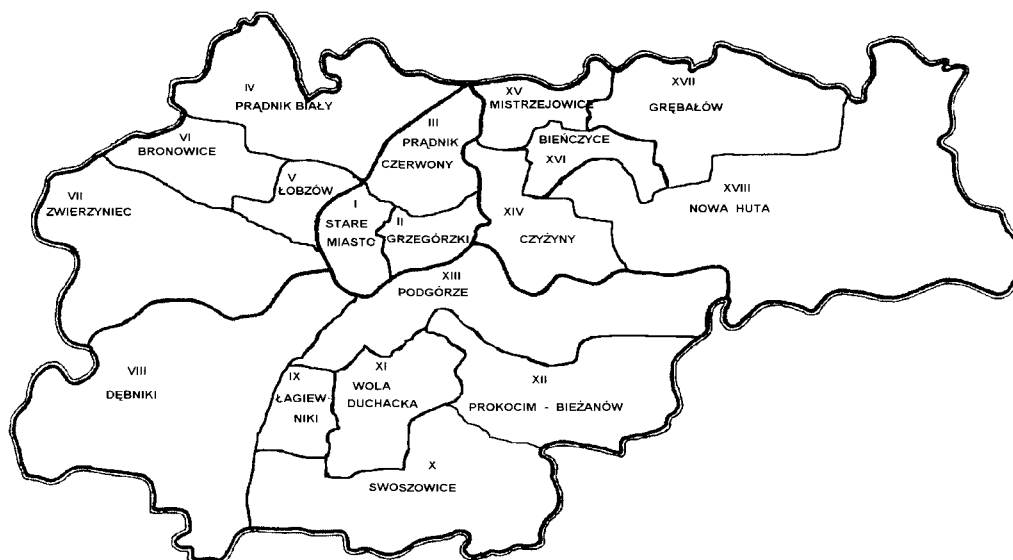
Rada powołała spośród swego składu Komisję Główną, Komisję Regulaminową! dziesięć Komisji Roboczych.

Prezydentem miasta Krakowa drugą kadencję jest Józef Lassota. Pozostałymi członkami Zarządu są:

- Krzysztof Pakoński - Wiceprezydent ds. ustroju administracyjnego i finansów miasta.
- Jacek Banaś - Wiceprezydent ds. gospodarki mieniem i zagospodarowania miasta.
- Jan Friedberg - Wiceprezydent ds. infrastruktury i gospodarki komunalnej.
- Krzysztof Górlich - Wiceprezydent ds. rozwoju gospodarczego i przestrzennego, kultury oraz promocji.
- Barbara Bubula
- Jerzy Spolitakiewicz

Dzielnice Pomocnicze

Na podstawie Ustawy o Samorządzie Terytorialnym Miasto Kraków jest podzielone na 18 Pomocniczych Dzielnic Samorządowych.

Dzielnica I - STARE MIASTO

Dzielnica II - GRZEGÓRZKI

Dzielnica III - PRĄDNIK CZERWONY

Dzielnica IV - PRĄDNIK BIAŁY

Dzielnica V - ŁOBZÓW

Dzielnica VI - BRONOWICE

Dzielnica VII - ZWIERZYNIEC

Dzielnica VIII - DĘBNIKI

Dzielnica IX - ŁAGIEWNIKI

Dzielnica X - SWOSZOWICE

Dzielnica XI - WOLA DUCHACKA

Dzielnica XII - PROKOCIM - BIEŻANÓW

Dzielnica XIII - PODGÓRZE

Dzielnica XIV - CZYŻYNY

Dzielnica XV - MISTRZEJOWICE

Dzielnica XVII - BIEŃCZYCE

Dzielnica XVII - GRĘBAŁÓW

Dzielnica XVIII - NOWA HUTA

Gospodarzami Dzielnic są Rady Dzielnic. W ich skład wchodzi Radni wybrani przez mieszkańców. Kadencja Rad Dzielnic trwa cztery lata. Na czele Rady stoi Przewodniczący Rady wybrany spośród Radnych Dzielnic. Rady Dzielnic zajmują się sprawami mieszkańców, wskazując, między innymi, inwestycje, które ich zdaniem powinny być realizowane ze środków Gminy. Propozycje te są uwzględniane w Budżecie Gminy i podlegają akceptacji Rady Miasta.

Każda z 18 Dzielnic, na cele inwestycji wskazanych przez Radę Dzielnic, otrzymała w 1995r. 350 tys. zł. Pieniądze te zostały rozdysponowane między innymi na cele remontów i wyposażenia żłobków, przedszkoli, szkół podstawowych i ośrodków zdrowia, bibliotek, placów zabaw, likwidacji niskiej emisji poprzez przyłączanie osiedli do miejskiej sieci ciepłowniczej, remontów ulic, utrzymania zieleni miejskiej.

0.6. Przedstawicielstwa dyplomatyczne oraz ważniejsze instytuty, placówki naukowe i banki

Placówki dyplomatyczne

Konsulat Generalny Republiki Francuskiej
Konsulat Generalny Republiki Federalnej Niemiec
Konsulat Generalny Federacji Rosyjskiej
Konsulat Generalny Stanów Zjednoczonych
Konsulat Generalny Republiki Austriackiej
Konsul Honorowy Meksyku

Placówki związane z nauką

Polska Akademia Nauk
Polska Akademia Umiejętności
Naczelna Organizacja Techniczna
Międzynarodowe Centrum Kultury
Krakowski Instytut Nieruchomości
Małopolski Instytut Samorządności Terytorialnej
Instytut Turystyki
Wiele Instytutów branżowych

Banki

Bank Przemysłowo Handlowy SA
Bank Współpracy Regionalnej SA
Bank Depozytowo Kredytowy
Bank Gospodarki Żywnościowej
Bank Handlowy SA
Bank Polska Kasa Opieki SA
Bank Rozwoju Eksportu SA
Bank Spółdzielczy
Bank Spółdzielczy Rzemiosła
Bank Zachodni
Krakowski Bank Mieszkaniowy INTERKRAKBANK SA
Pierwszy Komercyjny w Lublinie
Pierwszy Polsko Amerykański Bank w Krakowie
INWESTBANK Powszechny Bank Budowlany SA
Krakowskie Towarzystwo Bankowe
Łódzki Bank Rozwoju SA
Narodowy Bank Polski
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Państwowy
Powszechny Bank Kredytowy SA
PROSPER-BANK
Bank Ochrony Środowiska
Bank Śląski SA